

ЗАТВОРНИЧЕСКО ПРАВО

Последни новини и информация за нашите другари в затвора

В ТОВА ИЗДАНИЕ

Весели празници, от Джок Полфрийман
СТР 1

Съдия е бясна на Десислав Трайков СТР
2

**Обжалване на заповед за освобождаване
от работа и обжалване на освобождаване
от работа без такава заповед** СТР 4

Весели празници, от Джок Полфрийман

Със сигурност, за мен най-лошото време в затвора беше около това време. Не само че затворът е запечатан без работа или дейности, но всичките ни приятели и семейства напускат градовете и се насочват към по-малки градове или села, за да прекарат празниците с бабите и дядовците си или просто да се махнат от града. Разбира се, 2 свиждания на месец за по 40 минути не са достатъчно по принцип, но около Коледа много семейства не идват до затворите, тъй като или нямат времето, или вече са напуснали градовете за по-малко градове и села, правейки празниците още по-нещастни за лишените от свобода.

2020 беше безумна година за много от нас. Беше доста бурна и за мен, с цялата корумпирана мафиотска машина работеща извънредно и постигаща единствено още срам. Цацаров с фалшивата си молба до съда и после Гешев, отказващ дори да погледна новите доказателства по делото ми от 2007. После да бъда задържан тук нелегално от МВР за повече от година,

докато МВР твърдеше, че „не знаят, че съм бил освободен от затвора.“

Разбира се, отворихме офиса на Българското Затворническо Сдружение и по-късно започнахме вестника, от затворници, за затворници. Не знам точно какво правим, но това е окей, защото и ГДИН не знаят.

Заместник-министъра на правосъдието Николай Проданов от ВМРО обяви победа над коронавируса преди няколко месеца, докато България дори не беше видяла върха на пандемията. Сега, докато България е в своя пик на заболяемост, затворническата администрация се опитва да се престува, че вирусът не съществува, но имаме поне петима наши другари мъртви единствено в Софийския затвор и все пак Министерството не е предприело НИКАКВИ действия за защитата на затворници и служители.

През последните 4 години под контрола на ВМРО, корупцията в затворите се увеличи главоломно. Много добри служители напуснаха, пенсионираха се рано или бяха уволнени, докато много некомпетентни, но изпълнителни служители бяха повишени. Разбира се, това демотивира служителите в затворите адски силно, което заразява всички части на обществото като гангрена.

Към всички вие в затвора, които четете това, не се депресирайте и не се отказвайте! Помагайте си един на друг през тези тежки времена и ще се справим заедно. Надявам се, че всички ще намерите начин да си починете в затвора!

Не забравяйте – дори наркобосовете ходят на ваканция!

Съдия е бясна на Десислав Трайков, (началник на Затвора София)

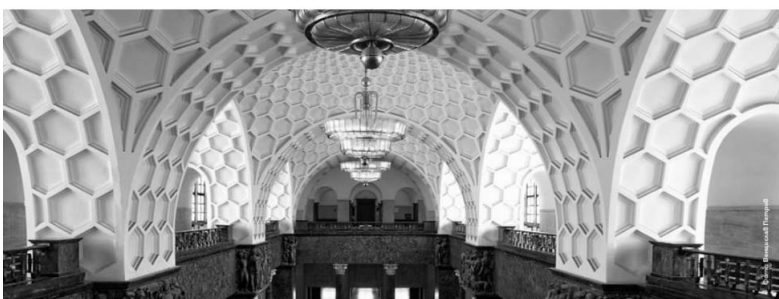

Съдийски вестник

2d •

...

Отворено писмо на съдия Мирослава Тодорова до министъра на правосъдието Десислава Ахладова по повод нарушение на правото на зачитане на личния живот н...
See More

Отворено писмо на съдия Мирослава Тодорова до министъра на правосъдието Десислава Ахладова по повод нарушение на правото на зачитане на личния живот на задържан от страна на държавни структури, учредени при министъра на правосъдието и на държавна издръжка.

Уважаема госпожо министър на правосъдието,

Във връзка с работата ми като съдия-докладчик по н. ч. д. № 3166/2020 г. на Софийския градски съд установих нарушение на основното човешко право на зачитане на личния живот на задържания по делото гражданин и неизпълнение на съдебен акт от страна на държавни структури, учредени към министъра на правосъдието и на бюджетна издръжка.

Фактите са следните.

Българският гражданин А. А. Д. се намира в затвора в гр. София до приключване на цитираното съдебно производство, образувано по предложение на главния прокурор по чл. 457, ал. 1 НПК за решаване на въпроси, свързани с изпълнение на присъда, постановена от съд на Република Албания на 25.06.2018 г., с която А. А. Д. е бил признат за виновен за престъпление по Наказателния кодекс на Република Албания и осъден на наказание лишаване от свобода. Разглеждането по делото е отложено за 11.12.2020 г. с резервна дата 6.01.2021 г. поради неизпълнена молба за международноправна помощ, изпратена от съда чрез Министерството на правосъдието на Република България до Министерството на правосъдието на Република Албания.

По делото е постъпила молба от задържания А. Д., който съобщава на съда, че на 24.11.2020 г. е починала неговата майка, боледувала от Ковид-19, и прави искане да бъде изведен с охрана от затвора в гр. София, за да присъства на погребението ѝ на 5.12.2020 г. от 13,30 ч. на Централните софийски гробища. Съдът служебно е потвърдил, че фактът на смъртта на майката е вписан в актовете ѝ за гражданско състояние в Националната база данни „Население“.

С определение в закрито заседание на 3.12.2020 г. тричленният съдебен състав е приел, на първо място, че в съдебното производство по чл. 457 НПК всички въпроси, които пряко засягат предмета на разглеждане или са съпътстващи като повдигнатия въпрос с молбата на осъдения, са от компетентност на съда като решаващ орган. Поради това съдът е приел, че е в неговите правомощия да реши и въпроса за евентуално конвоиране на осъдения от мястото за задържане до мястото на погребението на майка му.

На следващо място в определението си съдът е взел предвид последиците от осъждането на Република България с решение на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) по делото „Вецев срещу България“, станало окончателно на 2.08.2019 г., за нарушение на чл. 8 от Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ) по повод на отказ на обвиняемия гражданин да присъства на погребението на брат си на формално основание – липса на процесуален ред. В цитираното решение ЕСПЧ е приел, че българският съд е трябвало да прецени дали подобна намеса в правото на личен живот на обвиняемия, каквато представлява възпрепятстването му да отиде на погребение на близък роднина, е била наложителна – т.е. дали евентуалното конвоиране на задържания е представлявало опасност за обществото. ЕСПЧ е подчертал, че съгласно практиката му по чл. 8 ЕКПЧ правото на разрешение за излизане от местата за задържане по повод присъствие на погребение не е безусловно гарантирано, но именно националните власти, които са сезирани с подобна молба, следва да преценят нейната основателност, а съдът е този, който е трябвало да осъществи контрол върху конкретните мерки от гледна точка на правата, гарантирани от ЕКПЧ.

На следващо място, съобразявайки осъждането на Република България от ЕСПЧ, тричленният съдебен състав по н. ч. д. № 3166/2020 г. на Софийския градски съд е отчел естеството на правото на зачитане на личния живот на всеки човек, защитено в чл. 8 ЕКПЧ и чл. 32 от Конституцията на Република България. Съдът е припомнил, че съгласно чл. 8, т. 2 ЕКПЧ намесата на държавните власти в упражняването на това право е недопустима освен в случаите, предвидени в закона и необходими в едно демократично общество в интерес на националната и обществената сигурност или на икономическото благосъстояние на страната, за предотвратяване на безредици или престъпления, за защита на здравето и морала или на правата и свободите на другите.

По същество в процесния случай съдът е взел предвид значението на факта, че производството по делото не е приключило по причина, за която осъденият в Република Албания не носи отговорност, а забавянето се дължи на държавата, издала присъдата, чието приспособяване към българското право е предмет на разглеждане. Съдът е съобразил и това, че по делото не са постъпвали данни поведението на осъдения в мястото за задържане да е било несъвместимо с вътрешните правила и изискванията за поддържане на обществения ред, нито за съществуване на друг противопоставим на правото на зачитане на личния му живот правен интерес от кръга на посочените в чл. 8, т. 2 ЕКПЧ. Същевременно съдът е отбелязал неминуемата необходимост да бъде отчетено, че молбата е по повод на смъртта на майка, а връзката между майка и дете представлява съществен компонент от съдържанието на личен живот на всеки човек.

На тази основа съдът е приел, че следва да бъде разрешено извеждането на А. А. Д. и конвоирането му от органите на ОЗ „Охрана“ на 5.12.2020 г. в 13,30 ч. до

Централните софийски гробища, за да присъства на погребението на майка си до приключване на траурния ритуал, и е изпратил препис от определението на ОЗ „Охрана“ – София и на директора на затвора в гр. София за сведение и изпълнение.

Определението е било администрирано веднага, като по делото има данни, че е получено по факс от адресатите на 3.12.2020 г. в 15,11 ч. и 15,16 ч.

На 4.12.2020 г. в 12,51 ч. по факс е постъпило писмо от Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, затвора – гр. София с рег. № 7720/3.12.20 г., подписано от ст. комисар Десислав Трайков. В него се посочва следното: „...след анализ на определението и настоящата специализирана нормативна уредба става видно, че не е от компетентността на затвора в гр. София конвоирането на лицето. Надзорно-охранителният състав извършва конвоиране на лишени от свобода и задържани под стража лица до лечебно заведение и до специализираните болници за активно лечение на лишените от свобода по реда на чл. 250, ал. 2 ЗИНЗС (вж. чл. 320, ал. 2 ППЗИНЗС). Въпреки нашето желание да изпълним определението Ви на основание ЗСВ изпадаме в невъзможност. Подобен отговор следва да получите и от органите на ГДО“.

В 13,51 ч. същия ден по разпореждане на съдията-докладчик определението на съда и отговорът от затвора – гр. София са изпратени на директора на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“.

По-късно същия ден в регистратурата на Софийския градски съд е постъпил отговор от директора на РД „Охрана“ – София Ал. Манчев в насоката, спомената от г-н Трайков. В писмото с рег. № 13129/4.12.2020 г. е заявено следното: „Съгласно чл. 391, ал. 3, т. 6 от ЗСВ ГД „Охрана“ конвоира обвиняеми и подсъдими, за които се иска или е постановена мярка за неотклонение задържане под стража, или лица, изтърпяващи наказания в местата за лишаване от свобода, до органите на съдебната власт. В случая Централните софийски гробища не се явява орган на съдебната власт и следва да отправите Вашето разпореждане към друг компетентен орган“.

Този случай – с определението на съда и отказите на РД „Охрана“ и затвора – гр. София да го изпълнят, става публично известен чрез статията на журналиста

Росен Босев, публикувана на 4.12.2020 г. в електронния сайт „Капитал“ („Как правосъдното министерство отбеляза 70 години от Конвенцията за правата на човека. Дирекциите „Изпълнение на наказанията“ и „Охрана“ отказаха да конвоират задържан за погребението на майка му, въпреки че за това има съдебен акт, защото тълкуват закона по друг начин“).

Очевидно оповестяването като полезно средство за осъществяване на обществен контрол върху изпълнителната власт също не е способствало за мотивиране на органите на Министерството на правосъдието да изпълнят съдебния акт, защото на 7.12.2020 г. задържаният Д. е съобщил на съдебния секретар на състава по телефона, че не е бил конвоиран, и е изразил разочарованието си от това, че не е могъл да присъства на погребението на майка си.

Уважаема госпожо министър, обръщам се към Вас, защото съгласно чл. 12, ал. 1 – 3 ЗИНЗС прякото ръководство и контрол върху дейността на местата за лишаване от свобода се осъществява от Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, която е юридическо лице към министъра на правосъдието и е на бюджетна издръжка, а затворът в гр. София е териториална служба на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“. Съгласно чл. 391, ал. 1 ЗСВ Главна дирекция „Охрана“, която осъществява дейностите по охраната на органите на съдебната власт, също е към министъра на правосъдието. От описаните в ал. 3 на чл. 391 ЗСВ правомощия на Главна дирекция „Охрана“ е видно, че именно това е структурата, която обезпечава призоваването и конвоирането на лица в изпълнение на съдебни актове и за нуждите на правосъдието (т. 4, 5, 6). Видно е и това, че в цитираната разпоредба законът предвижда изчерпателно правомощията, които изискват упражняване на принуда спрямо граждани в изпълнение на съдебните актове. Законодателната идея е ясна – властта да се ограничават човешките права винаги е изчерпателно уредена в закона, което само по себе си също не е достатъчно, за да бъде легитимна. Наред с това се изисква, за да не противоречи на Конституцията и на защитата на основните права, прокламирани от ЕКПЧ и Хартата на основните права, принудата да бъде и пропорционална на преследваната цел.

В процесния случай съдът не е указал да се изпълнява принуда, а е разпоредил да се осъществи съдействие, т.е. не да се ограничава, а да се защити основно човешко право на лице, което е задържано по неприключило съдебно производство.

Вместо да изпълнят съдебния акт изброените държавни институции са приели, че съдебният акт не ги овластява да оказат съдействие. Нещо повече – те са счели, че могат да обсъждат съдържанието и основанията на съдебния акт и в крайна сметка съзнателно не са го изпълнили и също така съзнателно, въпреки припомнянето на осъждането на България по делото „Вецев“, са нарушили основното право на задържания. Следва специално да се подчертае, че това става въпреки решението на ЕСПЧ от миналата година по повод на правото на личен живот на задържания Вецев, който не е могъл да присъства на траурния ритуал на негов близък роднина. Настоящият казус е още по-неприемлив не само поради това, че

държавата се превръща в нарушител-рецидивист, а правният нихилизъм обхваща неизпълнение на международноправни задължения. Нетърпим е и защото за разлика от делото „Вецев“, по което ЕСПЧ приема, че до нарушение не би се стигнало, ако българският съд беше разгледал искането на задържания, в настоящия случай произнасяне на съда има, но то е игнорирано от органите на изпълнителната власт. Това надгражда правонарушението, тъй като отваря врата за административен произвол и за нарушаване на конституционния принцип на разделението на властите.

Съгласно чл. 413, ал. 1 НПК, чиято разпоредба е проекция на основния конституционен принцип на правовата държава – върховенството на закона, влезлите в сила съдебни актове са задължителни за всички учреждения, юридически лица, длъжностни лица и граждани. Поради това нито държавната администрация, нито дори друг съд може да преразглежда решенията въпрос, а още по-малко – да влиза в спор с решаващия съд. Ценността на защитаваното благо е причината да се предвиди административнонаказателна отговорност по чл. 405, ал. 1 ЗСВ за неизпълнение на разпореждане на съдия, както и състав на престъпление, който криминализира възпрепятстването и осуетяването на изпълнението на съдебните актове по чл. 296, ал. 1 НК.

Позволявам си да маркирам базисните правни положения, защото, уважаема госпожо министър на правосъдието, мисля, че те дават ясна представа за институционалната криза, чието проявление е конкретният случай.

Не искам да бъде разбрана погрешно – случаят на г-н Д. сам по себе си изисква държавническа реакция, адресирана към самия увреден човек, защото на него му беше отнета възможността да присъства на погребението на майка си и това е бързвъзвратно непоправимо. В тази ситуация се изисква замесените държавни институции да дадат ясен знак, че са забелязали правонарушението, осъзнават своя противоправен принос, уважават скръбта на увредения от държавата гражданин и поднасят в уместна форма своето извинение.

Разумното държавно управление обаче изисква много повече от това. В деня, в който институциите към министъра на правосъдието отказаха да изпълнят съдебния акт и игнорираха значението на осъдителното решение на ЕСПЧ, стана известно, че Комитетът на министрите на Съвета на Европа е приел четвъртата за годината резолюция с констатацията, че България отказва да изпълни други решения на ЕСПЧ. Дори държавата да не бе постигнала с бездействието си този печален резултат, пак нямаше да е приемливо да позволим отчуждаването на държавните институции от тяхното конституционно и законово предназначение да укрепват законността и да зачитат човешкото достойнство и права. Случаят, за който Ви сезирам, има това преимущество да е много ясен, защото засяга ситуация, която е свързана с въпроси от общата ни човешка компетентност, още повече в условията на пандемия в резултат на силно вирулентно заболяване и експанзия на смъртността – правото на зачитане на скръбта от смъртта на родител и на достойното сбогуване. Не се изисква никаква експертност, за да се разпознае съществуването на това основно

човешко право. В такива ситуации нормалната човешка реакция, включително и на държавните служители, търси средство за изразяване на уважение и емпатия, а не пречки да се изпълни съдебният акт.

Ограниченото право на жалба на затворниците поощрява произвола

На 26 ноември 2020 г. Народното събрание прие на първо четене поредните спорни законодателни промени, този път в Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС). С тях беше допуснато ограничение на предвиденото в националното и международното законодателство право на жалба срещу определена категория съдебни актове на лишените от свобода пред Върховния административен съд (ВАС).

Впрочем законодателната практика за облекчаване работата на ВАС в последните 5 години, е все по-често срещана. И макар зад нея да стоят добрите намерения за ускоряване на съдебните производства, които към момента се бавят изключително много, поради огромната натовареност на съда, всъщност тя разкрива сериозната и последователна липса на нормотворчески капацитет на Народното събрание.

Какво, всъщност, се променя по отношение на предвиденото право на жалба

С промените не се засяга въпросът за инстанционния контрол на решенията на съдилищата, постановени по същество на споровете.

Изключение се наблюдава в случаите на налагане на дисциплинарно наказание „изолиране в наказателна килия“, за което, с приетите на първо четене промени в ЗИНЗС, се въвежда двуинстанционен контрол пред тричленен състав на съда по местоизпълнение на наказанието. В действащата си редакция контролът е едноинстанционен, т.е. решението на първоинстанционния съд не подлежи на обжалване.

Казано по-просто, в действащата редакция на закона, когато административния съд в състав от един съдия постанови, че заповедта за налагане на дисциплинарно наказание „изолиране в наказателна килия“ е законосъобразно, това решение е окончателно. В случай, че предложените промени бъдат приети, това решение ще подлежи на обжалване пред тричленен състав на същия съд.

По отношение на предвидената защита срещу изтезания, жестоко, нечовешко и унижително отношение чрез подаване на искане за прекратяване на такова отношение, предложената промяна не води по същество до изменение на режима на гледане на делата. Тези дела са едноинстанционни от 2017 г. насам.

В останалата част предложените промени касаят оспорването на определенията и разпорежданията,

постановени от първоинстанционните административни съдилища по следните дела:

– преместване от един затвор в друг (чл. 62);

– преместване от затвор в затворническо общежитие от закрит тип (чл. 63);

– преместване от затвор или затворническо общежитие от закрит тип в затворническо общежитие от открит тип (чл. 64);

– замяна на първоначалния режим на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ в по – лек (чл. 66);

– налагане на дисциплинарно наказание „изолиране в наказателна килия“ (чл. 111);

– зачитане на изтърпяно наказание в случай на две или повече присъди (чл. 179); и

– продължаване на специалния режим на изтърпяване на наказанието при наказания „доживотен затвор“ и „доживотен затвор без замяна“ (чл. 198).

По гореизброените спорове се отнема компетентността на ВАС да осъществява касационен контрол по тези определения и разпореждания. Този контрол се прехвърля на тричленните състави на административните съдилища по местоизпълнение на наказанието.

В допълнение, въвежда се едноинстанционен контрол на всички индивидуални административни актове и неоснователни действия и бездействия на затворническите органи. В действащата редакция на специалния по своя характер ЗИНЗС такъв контрол не е предвиден и може да се осъществява чрез пряко приложение на общия процесуален закон – АПК.

Тук следва да се отбележи, че по всички гореизброени дела контролът по същество е едноинстанционен и той е въведен с направените в ЗИНЗС през 2017 г.

[Любопитно] До преди извършване на промените в ЗИНЗС от 2017 г. контролът по изброените дела беше само административен (пред министъра на правосъдието или главния директор на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“). Съдебен контрол до този момент изобщо не се предвиждаше. През 2017 г., ДВ, бр. 13, бяха направени мащабни промени в посочения закон.

Видно от мотивите по законопроекта, те са осъществени в изпълнение на препоръки на делегации на Европейския комитет за предотвратяване на изтезанията и нечовешкото и унижително отношение или наказание към Съвета на Европа, както и в изпълнение на пилотното решение на Европейския съд по правата на човека „Нешков срещу България“, в рамките на което е констатирано нарушение на забраната за изтезания и нечовешко или унижително отношение или наказание, както и липсата на ефективни правни средства за защита.

Именно с тези промени беше въведен едноинстанционния съдебен контрол по същество на гореизброените казуси.

Къде е проблемът по отношение на предвиденото право на жалба?

За да може да бъде разбран по-добре проблемът в предложените изменения във връзка с предвиденото в законодателството право на жалба, е необходимо накратко да се обясни разликата между актовете на съда – решения, определения и разпореждания.

Съдът се произнася с решения тогава, когато решава даден правен спор по същество. Например, оспорва се отказ на главния директор на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ затворник да бъде преместен от един затвор в друг. Съдът се произнася с решение, когато потвърждава тази заповед или я отменя. При действащата редакция на ЗИНЗС това решение не подлежи на обжалване. С коментираните промени това обстоятелство не се променя. Контролът по същество остава едноинстанционен.

Съдът се произнася с определения и разпореждания, когато решава процесуални въпроси, напр. когато обявява жалбата за недопустима и прекратява делото или когато изпраща делото по подсъдност на друг съд. Тоест, това не са актове по същество. Ако използваме горния пример, съдът ще се произнесе с определение, когато при оспорване на отказ на главния директор на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ остави жалбата без разглеждане, защото не е спазен законоустановения срок за подаването ѝ.

В действащата редакция на ЗИНЗС тези т.нар. преграждащи процеса актове подлежат на оспорване пред ВАС, който има правомощие да ги отмени и да върне делото за произнасяне на първоинстанционния съд или да ги потвърди. С предложените промени, вместо ВАС, по тези въпроси се предвижда да се произнася тричленен състав на същия административен съд, решил делото като първа инстанция.

Така стигаме до отговора на въпроса „Къде е проблемът в така предвидените изменения що се касае до предвиденото в законодателството право на жалба?“.

На първо място, проблем съществува още от 2017 г. насам, когато беше въведен едноинстанционния съдебен контрол по същество на гореизброените казуси. Именно тези изменения доведоха до капсулиране проблемите на затворниците на местно ниво, вместо да осигурят спазването на забраната за изтезанията и нечовешкото и унижително отношение, осигуряването на справедлив съдебен процес и осигуряването на ефективни правни средства за защита. Тоест този проблем стои на дневен ред от около 3 години насам.

Това бяха измененията, които доведоха до реално ограничаване на предвиденото в законодателството право на жалба, както и правото на справедлив съдебен процес и ефективни правни средства за защита.

Въпреки предвиждането на едноинстанционен съдебен контрол по същество, беше оставена възможността за провеждане на върховен касационен контрол по преграждащите актове на съдилищата – определения и разпореждания.

Именно тук се разкрива първата слабост на законопроекта, тъй като за осигуряване на възможността за упражняване на предвиденото право на жалба следва да се предвиди двуинстанционен контрол и на решенията на съдилищата по същество. Единствено промяна в този смисъл би довела до търсения от законопроекта от 2017 г. резултат за осигуряване на ефективен контрол за спазване на забраната за изтезанията и нечовешкото и унижително отношение, както и за обезпечение на справедливия съдебен процес и за създаване на ефективни правни средства за защита.

Действащата уредба, а не само предложената с промените в ЗИНЗС, създава условия за административен и съдебен произвол на местно ниво. Това е така, защото липсва уредба, а с коментирания законопроект липсва и предложение за въвеждане на такава уредба, която да създава възможност за защита срещу такъв произвол на по-високо ниво и извън територията на населеното място, където се намира съответният затвор. Особено в малките населени места, където се наблюдават недопустими обвързаности на съдилищата с местното представителство на изпълнителната власт, това представлява сериозен проблем и следва да бъде решен именно с промени в ЗИНЗС в посока на предвиждане на върховен двуинстанционен контрол по същество.

Вторият недостатък на коментираните промени се изразява в законодателното отнемане на компетентността на ВАС да осъществява касационен контрол върху преграждащите актове на първоинстанционните съдилища.

Тази законодателна практика намира все по-широко приложение в последните години, но тя по същество разкрива липсата на нормотворчески капацитет на Народното събрание, доколкото противоречи на по-горестоящи нормативни актове. Именно тук се разкрива основният проблем.

Това е така, на първо място, поради факта, че съгласно Конституцията на Република България върховният съдебен надзор за точното и еднакво прилагане на законите в административното правораздаване се осъществява само и единствено от ВАС. Това означава, че отнемането на коментираните дела от неговата компетентност и липсата на уредба на тази компетентност при решенията по същество, представлява изключване на върховния съдебен надзор. Подобна практика е противоконституционна.

На второ място, Административнопроцесуалният кодекс урежда родовата подсъдност на делата в административното правораздаване, като предвижда, че на административните съдилища са подсъдни всички административни дела, с изключение на тези, подсъдни на ВАС. Последният е единствено компетентен, според законовите разпоредби, да разглежда касационни жалби и протести срещу първоинстанционни съдебни решения,

както и частни жалби срещу определения и разпореждания. Тази уредба е логична, кореспондира с конституцията и не предвижда изключения.

Така, с отнемането, със специален закон, на касационната компетентност на ВАС, се създава правен хаос, поради наличието на предпоставки за установяване на противоречива съдебна практика и необходимост от приемане на тълкувателни решения относно компетентността на съдилищата за разглеждане на посочените дела. Това от своя страна води до обратния на търсения резултат, а именно допълнително забавяне на производствата.

В заключение

Ускоряването на съдебните производства и финансовата икономия са мотивите, въз основа на които е предложено отнемането на предвиденото право на жалба пред ВАС срещу преграждащите актове на първоинстанционните съдилища. Подобни мотиви обаче са несъстоятелни, когато се говори за застрашаване на основни човешки права като правото на справедлив съдебен процес и правото на ефективни правни средства за защита.

Действително, ВАС от години е претоварен и това води до изключително големи забавяния при постановяване на неговите актове, но ускоряването на производствата може да се постигне и чрез попълване на неговия състав с повече съдии, а не чрез нарушаване на конституцията.

От друга страна, отнемането на предвиденото право на жалба пред ВАС срещу преграждащите актове на съдилищата, както и неуреждането на върховен касационен контрол върху решенията по същество може да има обратния на търсения ефект във връзка с финансовата икономия. Това е така, тъй като тези пропуски са от естество да доведат до нарушаване на правото на справедлив съдебен процес и до неосигуряване на ефективни правни средства за защита – основания за осъдителни решения пред Европейския съд по правата на човека и присъждане на обезщетения за тези нарушения.

Обжалване на заповед за освобождаване от работа и обжалване на освобождаване от работа без такава заповед

Редът, по който лишените от свобода се назначават на работа и се разпределят по работни обекти е уреден с нормите на чл. 165 и чл. 166 от ППЗИНЗС.

От изложението на тези норми е видно, че на осн. чл. 165, ал. 1 от ППЗИНЗС, лишените от свобода се разпределят по работни обекти от комисията по чл. 35 от ППЗИНЗС.

На осн. чл. 166, ал. 1 от ППЗИНЗС, решенията на комисията се вземат въз основа на оценката по чл. 55, ал. 2 от ЗИНЗС при първоначално назначаване на новопостъпилите или по предложение на съответния

инспектор по социални дейности и възпитателна работа, отговарящ за групата, в която е настанен лишеният от свобода.

На осн. чл. 166, ал. 2 от ППЗИНЗС, за назначаването на работа началникът на затвора, поправителния дом или затворническото общежитие издава писмена заповед.

Този ред за назначаване на работа на лишените от свобода е относим и при освобождаване от работа, което означава, че, ако същият не е спазен, тогава освобождаването от работа е незаконосъобразно.

Тоест, за да бъде лишеният от свобода освободен от работа, първо – съобразно чл. 166, ал. 1 от ППЗИНЗС, трябва да има предложение на съответния ИСДВР, отговарящ за групата, в която е настанен лишеният от свобода; второ – съобразно чл. 165, ал. 1, вр. чл. 166, ал. 1 от ППЗИНЗС, трябва да има решение на комисията по чл. 35 от ППЗИНЗС; и трето, съобразно чл. 166, ал. 2 от ППЗИНЗС – трябва да има заповед на началника на съответното пенитенциарно заведение.

Ако няма предложение на съответния ИСДВР, отговарящ за групата, в която е настанен лишеният от свобода за неговото освобождаване от работа, решение по чл. 166, ал. 1 на комисията по чл. 35 от ППЗИНЗС или заповед по чл. 166, ал. 2 от ППЗИНЗС в тази връзка на началника на пенитенциарното заведение, това означава, че не е спазен законоустановеният ред за целта и, че лишеният от свобода е освободен незаконосъобразно от работа.

От моето 20-годишно проучване по темата съм установил, че никога досега, в нито едно пенитенциарно заведение в страната не се спазва законоустановеният ред по чл. 165 и чл. 166 от ППЗИНЗС, по който лишените от свобода следва да се освобождават от работа, защото никога не се издава мотивирано решение в тази връзка по чл. 166, ал. 1 от комисията по чл. 35 от ППЗИНЗС.

Нещо повече - много често лишените от свобода се освобождават от работа без да има издадена заповед по чл. 166, ал. 2 от ППЗИНЗС на началника на пенитенциарното заведение и веднага се отстраняват от работа, дори когато освобождаването от работа се обжалва по съдебен или административен ред, което е незаконосъобразно.

Заповедта по чл. 166, ал. 2 от ППЗИНЗС, с която лишените от свобода се освобождават от работа пряко и непосредствено засяга правата и интересите им по чл. 41, ал. 1 и ал. 3 от НК, чл. 178, ал. 1 от ЗИНЗС, чл. 16 и чл. 48 от КРБ, от което следва, че тази заповед представлява индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21 от АПК, защото съобразно чл. 3, ал. 1 от ППЗИНЗС, ГДИН е специализирана административна структура към Министерство на правосъдието.

Съгласно чл. 6, ал. 1 от ППЗИНЗС, ГДИН е организирана в централно управление и териториални служби.

ал. 2 – Централно управление е структурирано в отдели и сектори, които подпомагат главния директор при осъществяване на правомощията му, осигуряват технически дейността му и извършват дейности по административното обслужване на физическите и юридическите лица.

ал. 3 – Териториалните служби са затворите и областните служби „Изпълнение на наказанията.“

Съгласно параграф 1, т. 1 от ДР на АПК – „Административен орган е органът, който принадлежи към системата на изпълнителната власт, както и всеки носител на административни правомощия, овластен въз основа на закон, включително лицата, осъществяващи публични функции, и организациите, предоставящи обществени услуги.“

Следователно, всички актове, които се издават от служителите на ГДИН и нейните териториални служби са административни и, като такива, подлежат на оспорване, издаване и изпълнение по реда на АПК, на осн. чл. 1, т. 1 от този закон.

Съгласно чл. 2, ал. 2 от АПК, разпоредбите на кодекса не се прилагат за актовете:

1. На Народното събрание и на Президента на Републиката.
2. С които се упражнява законодателна инициатива.
3. С които се създават права и задължения на органи или организации, подчинени на органа, издал акта, освен ако с тях се засягат права, свободи или законни интереси или юридически лица.

Разбирането за неадминистративен характер на актовете на служителите от ГДИН и нейните териториални служби бе повод за създаването на противоречива съдебна практика по този въпрос между административните и гражданските съдилища, който в крайна сметка бе решен с т. 8 от тълк. п. №2/19.05.2015 г. по тълк. д. №2/2014 г. на ОСГК на ВКС, и Първа и Втора колегия на ВАС. В приетите мотиви към т. 8 изрично е посочено, че в случаите, когато органите по изпълнение на наказанията упражняват дейност по управление на местата за лишаване от свобода, те извършват административна дейност. Тази дейност е свързана с упражняване на държавна принуда във връзка с изпълнение на наказанията. Специализираните органи по изпълнение на наказанията, каквито са Главният директор на ГДИН, началниците на затвори и поправителни домове, началниците на областните служби изпълнение на

наказанията, началниците на пробационните служби и арестите, по своя характер са административни органи. Те функционално принадлежат към системата за изпълнителната власт и ЗИНЗС им възлага правоприлагачи, контролни и санкционни в определени случаи правомощия във връзка с изпълнение на наказанията наложени от съдилищата с влезли в сила съдебни актове.

Вярно е, че както в ЗИНЗС, така и в ППЗИНЗС няма правна норма, която изрично да регламентира реда и начина, по който освобождаването от работа на лишените от свобода и заповедите в тази връзка могат да се обжалват.

Това, обаче, не означава, че освобождаването от работа на лишените от свобода и заповедите в тази връзка не подлежат на обжалване.

Както по-горе посочих, заповедите, с които лишените от свобода се освобождават от работа представляват индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21, ал. 1 от АПК и, като такъв акт, на осн. чл. 1, т. 1 от АПК, същият подлежи на издаване, оспорване и изпълнение по реда на АПК, защото няма правна норма, която да изключва това и, защото съгласно чл. 75 от ЗИНЗС лишените от свобода могат да се ползват от правата си, с изключение на правата, от които са лишени с присъда, които са им отнети или ограничени изрично със закон, чието упражняване е несъвместимо с действието на присъдата и изпълнението на наказанието.

В този смисъл, също е чл. 31, ал. 5 от КРБ, която на осн. чл. 5 е върховен закон и другите закони не могат да ѝ противоречат и нейните разпоредби имат непосредствено въздействие.

Съгласно чл. 120, ал. 2 от КРБ – гражданите и юридическите лица могат да обжалват всички административни актове, които ги засягат, освен изрично посочените със закон. Конституционната норма е била предмет на тълкуване и приложение от страна на Конституционния съд многократно, като ясно и непротиворечиво е следвало разбирането, че изключването на съдебния контрол и законосъобразност на дадена категория административни актове може да става, на първо място, само чрез изрична законова разпоредба и, на второ място – само по изключение. С конституционно решение №1/04.11.2014 г. на КС, по к.д. №12/2014 г. е дадено задължително тълкуване на чл. 120, ал. 2 от КРБ, според което разпоредбата на чл. 120, ал. 2 от КРБ дава право на законодателя по изключение при спазване на изискванията за съразмерност, включително задължителните за страната международни стандарти за достъп до съдебна защита, със

закон да предвиди необжалваемост пред съд на изрично посочена категория административни актове, само когато това е необходимо за опазването на основите на конституционния ред или на други особено важни обществени интереси, като осигуряването на отбраната и сигурността на страната, както и осъществяването на принципите и целите на нейната външна политика.

По горните съображения, доколкото в ЗИНЗС не се съдържа изрична норма, с която да се ограничава или изключва съдебния контрол върху заповедите, с които лишените от свобода се освобождават от работа, следва, че законодателят не е въвел изключение от правилото по чл. 120, ал. 2 от КРБ.

Липсата на изрична правна норма, която да регламентира обжалването на заповедите, с които лишените от свобода се освобождават от работа, не може да бъде аргумент за „изрично“ изключване от общия съдебен контрол на тези заповеди. Извличането по тълкувателен път на наличие на „изричност“ по смисъла на чл. 120, ал. 2 от КРБ, спрямо дадена категория или вид актове, по аргумент от липсата на уредба за начина на оспорване при условията на налична такава уредба, спрямо друга категория или вид актове в същия закон е недопустимо.

Както се посочва в цитираното Конституционно решение и в практиката на Конституционния съд от преди това, изключването на общата клауза по чл. 120, ал. 2 от КРБ следва да се прилага при стриктно и тясно тълкуване на възможностите за ограничаване на съдебния контрол.

При така изложеното следва да се приеме, че заповедта, с която лишените от свобода се освобождават от работа е индивидуален административен акт по смисъла

на чл. 21, ал. 1 от АПК, издаден в кръга на правомощията на органите по управление на местата за лишаване от свобода и, като такива, на общо основание по силата на чл. 120, ал. 2 от КРБ подлежат на съдебен контрол за законосъобразност.

В този смисъл е Определение №4727 от 01.04.2019 г. по адм. дело №2825/2019 г. на ВАС; Определение №11466/28.09.2018 г. по адм. дело №10808/2018 г. на ВАС и к.р. №21/26.10.1995 г. по к.д. №18/1995 г. на Конституционния съд.

Съгласно чл. 175, ал. 2 от ЗИНЗС, условията за работа на лишените от свобода се определят от трудовото законодателство, тоест от Кодекса на Труда (КТ).

При това положение, заповедта, с която лишените от свобода се освобождават от работа, освен че представлява индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21 от АПК, на осн. чл. 175, ал. 2 от ЗИНЗС, тази заповед представлява „Заповед за дисциплинарно уволнение“ по смисъла на чл. 190 от КТ.

Следователно, когато депозирате жалба срещу заповед за освобождаване от работа, тази жалба трябва да бъде депозирана в съответния административен съд по реда на Глава десета от АПК, като производството по делото на осн. чл. 144 от АПК следва да бъде проведено по реда на чл. 310, ал. 1, т. 1 и следващи от „Част трета – Глава двадесет и пета“ от ГПК.

Тоест, пишете, че депозирате жалбата по реда на Глава десета от АПК, вр. чл. 310, ал. 1, т. 1 и следващи от Част трета на Глава двадесет и пета от ГПК.

Заповедта по чл. 166, ал. 2 от ППЗИНЗС за освобождаване от работа и решението по чл. 166, ал. 1 от ППЗИНЗС на комисията по чл. 35 от ППЗИНЗС, като индивидуални административни актове по смисъла на чл. 21, ал. 1 от АПК, трябва да отговарят на изискванията на чл. 59, ал. 2, вр. ал. 1 от АПК и да съдържат задължителните реквизити на тази норма, тоест да съдържат фактическите и правни основания (мотиви), които са послужили за издаването им.

Фактическите и правни основания, които могат да послужат за освобождаване на лишените от свобода от работа, на осн. чл. 175, ал. 2 от ЗИНЗС, трябва да отговарят на тези, които са посочени в чл. 190, вр. чл. 189, вр. чл. 188 от КТ.

Ако заповедта за освобождаване от работа и решението на комисията по чл. 35 от ППЗИНЗС не отговаря на изискванията на чл. 59, ал. 1 и ал. 2 от АПК и не съдържа мотивите по чл. 190, чл. 189 и чл. 188 от КТ, това означава, че същите са незаконосъобразни, защото не са мотивирани.

Съгласно т. 7 от Постановление №4/22.09.1976 г. по гр. дело №3/1976 г., ВС – Пленум, административния акт или отказът да бъде издаден такъв акт, трябва да бъде мотивиран, включително и когато административният орган е овластен да реши въпроса по свободна преценка. Неизлагането на съображенията, по които е издаден актът, е основание за отмяната му. В този смисъл също е Тълк. Решение №4/22.04.2004 г. по дело №ТР.4/2002 г. ВАС, ОСС, Първа и Втора колегия, т. 2.

Ако не сте били уведомени за започването на административно-дисциплинарното производство на издаването на заповедта за освобождаването Ви от работа, не Ви е била предоставена възможност да изложите своите доводи и възражения и да представите доказателствата си, да прегледате документите по преписката и да си направите бележки и зивадки или ксерокопия на тях, да бъдете информирани в подробности за характера и причините за обвинението срещу Вас, да имате достатъчно време и възможност за подготовка на своята защита, да се защитавате лично или да ползвате адвокат по свой избор, ако не разполагате със средства за заплащане на адвокат, да Ви бъде предоставена безплатно служебна защита, да участвате в разпита или да изисквате разпит на свидетелите, свидетелстващи против Вас, и да изисквате призоваването на разпита на свидетелите на защитата да се извършват при същите условия и ако не са Ви предявени материалите по преписката, това означава, че са нарушени правата Ви по чл. 26, чл. 34, чл. 35, чл. 8 от АПК, чл. 56 от КРБ и чл. 6, т. 3 от ЕКПЧ, приложима на осн. чл. 5, ал. 4 от КРБ и, че заповедта, с която сте освободени от работа е незаконосъобразно издадена при съществено нарушение на административнопроизводствените правила и приложимия материален закон.

Съгласно чл. 168, ал. 4 от АПК – Съществено нарушение на административнопроизводствените правила, при всички случаи е, когато вследствие на нарушаване на задължението за уведомяване на гражданин или организация са били лишени от възможността да участват като страна в производството по издаване на индивидуален административен акт.

ал. 5 – Когато съдът установи наличието на съществено нарушение на административно производствените правила по ал. 4, той отменя акта и изпраща преписката на съответния компетентен орган, без да проверява основанията по чл. 146, т. 4 и 5.

Съгласно т. 6 от Постановление №4 от 22.09.1976 г. по гр. д. №3/1976 г.,

ВС – Пленум, съгласно чл. 9, ал. 1 и чл. 14, ал. 2 от ЗАП, заинтересуваните лица се уведомяват за започване на административното производство, като им се предоставя възможност да изложат своите доводи и възражения и да представят доказателствата си, освен в случаите, посочени в чл. 9, ал. 2 от ЗАП. Неспазването на тези правила прави незаконосъобразен издаденият акт и е основание за отмяната му, ако в резултат на такова нарушение страните не са могли да защитят правата и интересите си. Основание за отмяна е и нарушението на задължението по чл. 17, ал. 1 от ЗАП, за обсъждане на обясненията и възраженията на страните, освен ако от съдържанието на акта е ясно, че са обсъдени, или ако са очевидно неоснователни. В този смисъл също е т. 2 от Тълк. Решение №4/22.04.2004 г. по дело №ТР.4/2002 г. – ВАС, ОСС, Първа и Втора колегия.

Съгласно чл. 130, ал. 2 от ЗСВ – Тълкувателните решения и тълкувателните постановления са задължителни за органите на съдебната и изпълнителната власт, за органите на местното самоуправление, както и за всички органи, които издават административни актове.

Съгласно чл. 193, ал. 1 от КТ – Работодателят (в случая, началникът на пенитенциарното заведение) е длъжен преди налагане на дисциплинарното наказание, да изслуша работника или служителя или да приеме писмените му обяснения и да събере и да оцени посочените доказателства.

ал. 2 – Когато работодателят предварително не е изслушал работника или служителя или не е приел писмените му обяснения, съдът отменя дисциплинарното наказание без да разглежда спора по същество.

ал. 3 – Разпоредбите на предходната алинея не се прилагат, когато обясненията на работника или служителя не са били изслушани или дадени по негова вина. В този смисъл е Решение от 12.07.2010 г. по гр. дело №50707/2009 г. на СРС.

Много често срещана практика е лишението от свобода да се освобождават от работа за деяние, което не е извършено на работното място.

Това е абсолютно незаконосъобразно, защото, както по-горе посочих, основанията за освобождаване от работа на лишението от свобода, лимитирано са изброени нормите на чл. 190 от КТ, вр. чл. 175, ал. 2 от ЗИНЗС, поради което, ако извършите дисциплинарно нарушение извън работното място и за това нарушение Ви освободят от работа, освобождаването от работа ще бъде

незаконосъобразно, защото липсват правните основания от чл. 190 от КТ.

Дисциплинарните наказания за дисциплинарните нарушения точно и конкретно са посочени в разпоредбата на чл. 101 от ЗИНЗС.

Видно от тази норма е, че в нея няма наказание освобождаване от работа.

Също много често срещана практика е, когато лишеният от свобода извърши дисциплинарно нарушение на работното или извън работното място, той да бъде освободен от работа и дисциплинарно наказан по реда на чл. 101 от ЗИНЗС.

Това също е незаконосъобразно, защото, на осн. чл. 188, т. 3 от КТ, вр. чл. 175, ал. 2 от ЗИНЗС, освобождаването от работа също представлява дисциплинарно наказание, при което положение се получава така, че за едно дисциплинарно нарушение, лишеният от свобода се наказва два пъти. Един път с дисциплинарно наказание по чл. 101 от ЗИНЗС и втори път с дисциплинарно наказание по чл. 188, т. 3 от КТ, приложим на осн. чл. 175, ал. 2 от ЗИНЗС.

Съгласно чл. 105, ал. 2 от ЗИНЗС, за едно нарушение, лишеният от свобода може да бъде наказан само веднъж.

Съгласно чл. 344, ал. 1 от КТ, вр. чл. 175, ал. 2 от ЗИНЗС, работникът или служителът има право да оспорва законността на уволнението пред работодателя или пред съда и да иска:

1. Признание за уволнението за незаконно и неговата отмяна.
2. Възстановяване на предишната работа.
3. Обезщетение за времето, през което е останал без работа, поради уволнението.

Съгласно чл. 310, ал. 1, т. 1 от КТ, вр. чл. 175, ал. 2 от ЗИНЗС – по реда на тази глава се разглеждат искове за трудово възнаграждение, за признаване на уволнението за незаконно и неговата отмяна, за възстановяване на предишната работа, за обезщетение за времето, през което работникът е останал без работа поради уволнението.

Ако Ви освободят от работа със или без заповед за това и Ви подадете съдебна жалба в тази връзка, началникът на пенитенциарното заведение императивно следва да Ви възстанови на работа по време на съдебното производство до окончателното му приключване с влязъл в сила съдебен акт, защото, съгласно чл. 166, ал. 1 от АПК, оспорването спира изпълнението на административния акт.

За да бъдете отстранени от работа по време на съдебното оспорване на освобождаването Ви от работа, в издадената заповед в тази връзка трябва да има включено разпореждане за пердварително изпълнение на същата, по реда на чл. 60 от АПК.

Това разпореждане, обаче, на осн. чл. 60, ал. 5 от АПК, също подлежи на самостоятелно обжалване в отделно производство чрез органа, който го е постановил.

Съгласно чл. 166, ал. 2 от АПК – при всяко положение на делото до влизане в сила на решението по искане на оспорващия, съдът може да спре предварителното изпълнение, допуснато с влязло в сила разпореждане на органа, издал акта по чл. 60, ал. 1, ако то

би могло да причини на оспорвания значителна или трудно поправима вреда. Изпълнението може да се спре само въз основа на нови обстоятелства.

Като значителна или трудно поправима вреда може да се посочи фактът, че на осн. чл. 41, ал. 3 от НК и чл. 178, ал. 1 от ЗИНЗС, на всеки два дни, през които не работите, губите по един ден намаляване на срока на наложеното Ви наказание и съобразно чл. 78 от ЗИНЗС, губите финансово възнаграждение.

Ако в заповедта, с която сте освободени от работа няма включено разпореждане по чл. 60 от АПК за нейното предварително изпълнение и Вие податете съдебна жалба срещу тази заповед, след което началникът на пенитенциарното заведение не Ви възстанови на работа, това означава, че срещу Вас се извършват незаконосъобразни бездействия относно това, че не Ви възстановяват на работа по време на съдебното обжалване на заповедта, с която сте освободени от работа, защото на осн. чл. 166, ал. 1 от АПК, съдебната Ви жалба спира изпълнението на заповедта за освобождаването Ви от работа и същевременно придава пряко законно задължение към началника на пенитенциарното заведение да Ви възстанови на работа по време на това съдебно производство до окончателното му приключване с влезнал в сила съдебен акт.

При това положение може да подадете съдебна жалба за защита срещу неоснователни бездействия по реда на чл. 256, ал. 1 от АПК, защото липсват законните основания по чл. 60 от АПК за отстраняването Ви от работа, респективно – невъзстановяването Ви на работа, по време на съдебното производство, в което оспорвате освобождаването Ви от работа.

Незаконосъобразно бездействие по смисъла на закона е налице, когато има законно задължение за действие, пряко произтичащо от закона или от друг съответен нормативен акт, но държавният орган или длъжностното лице не са го изпълнили, когато са били длъжни да го изпълнят, във времето и по начина, които са предписани от закона.

Ако в заповедта, с която сте освободени от работа няма включено разпореждане за нейното предварително изпълнение по реда на чл. 60 от АПК и след като Вие подадете съдебна жалба срещу тази заповед, началникът на пенитенциарното заведение на осн. чл. 166, ал. 1 от АПК не Ви възстанови на работа по време на съдебното производство, това означава, че началникът на пенитенциарното заведение незаконосъобразно е превел в предварително изпълнение заповедта за освобождаването Ви от работа, при липса на законовите основания по чл. 60 от АПК, с което осъществява незаконосъобразни действия срещу Вас.

Незаконосъобразно действие по смисъла на закона е всяко действие, което не е в изпълнение на закона, не е в точното изпълнение на закона или е в отклонение от закона.

При това положение, можете да подадете съдебна жалба за защита срещу неоснователни действия на администрацията на пенитенциарното заведение, в което сте настанени, изразяващи се в незаконосъобразно превеждане в предварително изпълнение на заповедта, с която сте освободени от работа, по време на нейното оспорване по съдебен ред, при липса на законовите основания по чл. 60 от АПК и незаконосъобразно отстраняване от работата в тази връзка.

На същите основания можете да депозирате и друга съдебна жалба по реда на чл. 166, ал. 4 от АПК, с

която да поискате от съда, на осн. чл. 166, ал. 1 от АПК, поради липса на разпореждане по чл. 60 от АПК, да спре предварителното изпълнение на заповедта за освобождаването Ви от работа, по време на оспорването ѝ по съдебен ред и да бъдете възстановен на работа по време на това производство при условията на чл. 166, ал. 2 от АПК.

Разпоредбата на чл. 166, ал. 2 от АПК за спиране изпълнението на административния акт е обща разпоредба за съдебен контрол, приложима по отношение на всички актове, с които е допуснато по силата на отделни закони, предварително изпълнение на административен акт, когато законът не предвижда изрична забрана за съдебен контрол.

Допуснато по силата на отделни закони предварително изпълнение на общ или индивидуален административен акт подлежи на обжалване пред съда и, в случаите, когато в закона не е предвидена изрична възможност, съдът да постанови различно от предварителното изпълнение. В противен случай би се допуснало изключение, с невъзможност за съдебен контрол на актовете на администрацията, без тези актове изрично да са изключени от такъв съдебен контрол.

Съображенията в подкрепа на това разбиране са следните:

Общо правило в административния процес е, че оспорването има суспензивен ефект и спира изпълнението на акта. Изключение от общия принцип е допускането на предварително изпълнение на акта със закон, но това допускане трябва да се прилага и тълкува ограничително. Законът, предвидил предварително изпълнение, цели да защити съответни важни държавни или обществени интереси или да предотврати други последици в смисъла на обхвата и приложното поле на изброените в общата норма по чл. 60 от АПК критерии, но ако това предварително изпълнение за всеки конкретен случай могат да настъпят сериозни вреди. В общия смисъл на чл. 120 от КРБ, съдът може да упражни контрол и да разгледа жалбата срещу предварително изпълнение. Противното разбиране би противоречало на смисъла на възприетия общ принцип на правото на Европейската общност, прогласен в чл. 6 от АПК – принцип на съразмерността, изразяващ се в това, че административният акт и неговото изпълнение трябва да не засяга права и законни интереси в по-голяма степен от най-необходимото за целта, за която актът се издава.

Разпоредбата на чл. 120, ал. 2 от КРБ постановява, че гражданите и юридическите лица могат да обжалват всички административни актове, които ги засягат, освен изрично посочените със закон. Изключването на даден административен акт от кръга на съдебното обжалване и недопустимостта на обжалването на предварителното изпълнение може да остане само чрез изрична законова забрана. Законодателят не е ограничен от Конституцията при изключването на определени актове от съдебно обжалване. Той остава ограничен от общите конституционни принципи, в съответствие с които не могат да бъдат изключени от съдебно обжалване административни актове, които засягат основни конституционни права.

С оглед характера на акта, с който се допуска предварително изпълнение, независимо дали е разпореждане или законова разпоредба със суспензивен ефект, а именно – да не бъдат осъществени правните последици от незаконосъобразен административен акт, което би могло да причини на оспорвания значителна или трудно поправима вреда, по аргумент от чл. 166, ал. 2 от АПК се налага изводът, че съдебният контрол на допуснато предварително изпълнение е не само допустим, но и

конституционно обвързан съгласно цитираната разпоредба от Конституцията.

Недопустимо е със закон да се допуска административна принуда без каквато и да е правна защита. Съдебната защита срещу неоснователно допуснато предварително изпълнение е израз на прилагане на общите конституционни принципи за защита на основни конституционни права. Допуснато предварително изпълнение от закона не съдържа законова презумпция за непогрешимост, за избягване на несъразмерност с конкретна ситуация и несъизмеримост на вредите с целите на издадения административен акт. Разпоредбата на чл. 166 от АПК е относима към обезпечаване на правото на оспорване и за оспорващия е без значение дали предварителното изпълнение на акта, от което могат да настъпят вредите, е допуснато от административния орган или от закона, защото правната сфера на оспорващия и двата случая се засяга еднакво. Ето защо правото на защита е допустимо и в двата случая в съответствие с ваприемането на тази теза, а противното е равнозначно на нарушаване на чл. 120, ал. 2 от Конституцията на Република България.

По тези съображения и правни основания, нормата на чл. 166, ал. 2 от АПК е обща разпоредба за съдебен контрол, приложима по отношение на всички административни актове, с които е допуснато предварително изпълнение, независимо дали то е допуснато с разпореждане или без разпореждане на административния орган или с друг закон по други основания (каквото в случая е ЗИНЗС), при условие, че в закона не е предвидена изрична забрана за съдебен контрол.

В този смисъл е Тълк. Решение №5/08.09.2009 г. по тълк. дело №1/2009 г. на ВАС, OCC – Първа и Втора колегия.

Съгласно чл. 130, ал. 2 от ЗСВ – Тълкувателните решения и тълкувателните постановления са задължителни за органите на съдебната и изпълнителната власт, за органите на местното самоуправление и за всички органи, които издават административни актове.

Ако сте освободени от работа без да сте получили решение по чл. 166, ал. 1 от ППЗИНЗС на комисията по чл. 35 от ППЗИНЗС и заповед по чл. 166, ал. 2 от ППЗИНЗС на началника на пенитенциарното заведение, а само са Ви уведомили, че Ви освобождават от работа, съветвам Ви да подадете съдебна жалба по реда на Глава десета на АПК вр. чл. 310, ал. 1, т. 1 от КТ, вр. чл. 144 от АПК, насочена срещу „устен“, административен акт по смисъла на чл. 59, ал. 3 от АПК, друга съдебна жалба по реда чл. 256 от АПК за защита срещу неоснователни бездействия на администрацията на пенитенциарното заведение, изразяващи се в неоснователно недопускане на работа, относно липсата на акт, с които да сте освободени от работа и друга съдебна жалба по реда на Глава петнадесета – Раздел I на АПК, за защита срещу неоснователни действия, изразяващи се в незаконосъобразно освобождаване от работа при липса на административен акт за това.

Тоест, съветвам Ви да атакувате и обжалвате освобождаването Ви от работа по всички възможни начини, за да не може съдът да се оправдава, че освобождаването Ви при тези обстоятелства не е бездействие, а действие или обратното.

Формата на съдебната жалба е посочена в чл. 150 от АПК.

Основанията за оспорване на акта са посочени в чл. 146 от АПК.

Сроковете за оспорване на акта са посочени в чл. 149 от АПК.

Ако в оспорвания акт или в съобщението за неговото издаване не е указано пред кой орган и в какъв срок мже да се подаде жалба, на осн. чл. 140, ал. 1 от АПК, съответният срок за обжалване се удължава на два месеца.

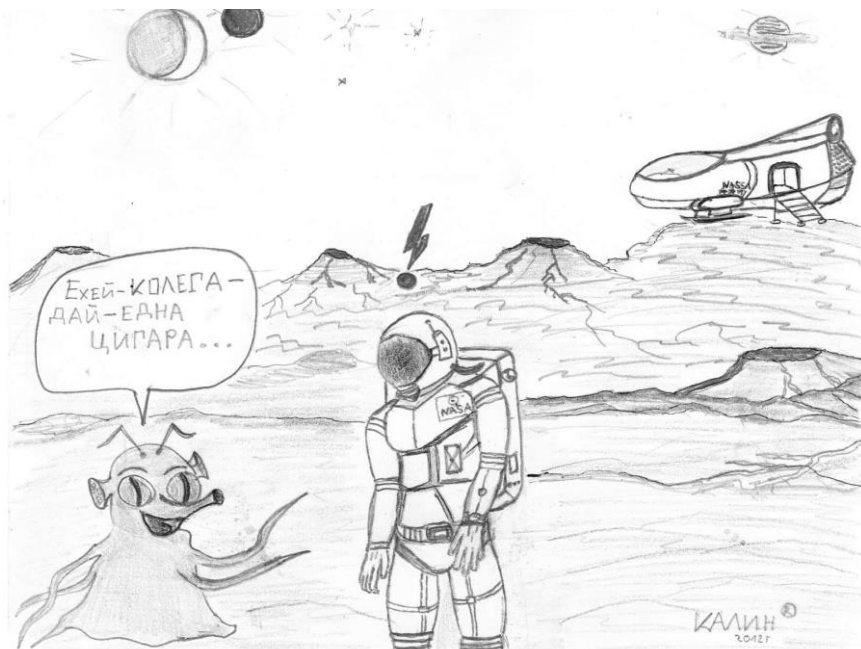
Ако в оспорвания акт или в съобщението за неговото издаване погрешно е указано, че той не подлежи на обжалване, на осн. чл. 140, ал. 2 от АПК, сроковете за подаване на съдебна жалба се удължават на шест месеца.

В следващото издание ще получите информация за Защита срещу изтезания, жестоко, нечовешко или унижително отношение.

Когато несправедливостта е закон, съпротивата е дълг.

Весели празници.

Заместник-председател на Българско затворническо сдружение за рехабилитация,
Светломир Нешков

ВМРО имат нов политически план да изпращат затворници на Марс.

